

Estudi sobre l'estat de compliment dels acords sobre l'ús de la llengua catalana a la Unió Europea

Iniciativa presentada per:

horitzo.eu@gmail.com | www.horitzo.eu

Estudi sobre l'estat de compliment dels acords sobre l'ús de la llengua catalana a la Unió Europea

I.- INTRODUCCIÓ

II.- PRECEDENTS

III.- LES CONCLUSIONS DEL CONSELL EUROPEU DE JUNY DE 2005

IV.- ACORDS ADMINISTRATIUS SIGNATS PEL REGNE D'ESPANYA AMB INSTITUCIONS I ÒRGANS DE LA UE. AVALUACIÓ DEL SEU COMPLIMENT

V.- ACORD DE LA MESA DEL PARLAMENT EUROPEU PER PERMETRE-HI UN CERT ÚS DE LES "LLENGÜES ADDICIONALS"

VI.- CONCLUSIONS

ANNEXOS: Legislació aplicable i/o relacionada (document adjunt)

- Annex 1: Reglament 1/1958 pel qual es fixa el règim lingüístic de la CEE
- Annex 2: Resolució 1235/90 sobre la situació de les llengües a la CEE i de la llengua catalana
- Annex 3: Article IV-448 del Tractat Constitucional Europeu
- Annex 4: Conclusions del Consell Europeu de 13 de juny de 2005 relatives a l'ús oficial d'altres llengües en el Consell i, en el seu cas, en altres institucions i òrgans de la UE (ES)
- Annex 5: Conclusions del Consell Europeu de 13 de juny de 2005 relatives a l'ús oficial d'altres llengües en el Consell i, en el seu cas, en altres institucions i òrgans de la UE (EN)
- Annex 6: Acord entre el Regne d'Espanya i el Consell de la UE
- Annex 7: Acord entre el Regne d'Espanya i la Comissió Europea
- Annex 8: Acord entre el Regne d'Espanya i el Comitè de les Regions de la UE
- Annex 9: Acord entre el Regne d'Espanya i el Comitè Econòmic i Social europeu
- Annex 10: Acord entre el Regne d'Espanya i el Defensor del Poble europeu
- Annex 11: Acta de la reunió de la Mesa del Parlament europeu de 3 de juliol de 2006

I. Introducció

Els intents per assolir el reconeixement de la llengua catalana a les institucions de la Unió Europea (UE) es remunten a la mateixa data d'accés de l'Estat espanyol a l'aleshores Comunitat Econòmica Europea (CEE), l'any 1986. Més de vint anys després, encara no s'ha aconseguit l'objectiu d'oficialitzar la llengua catalana a la UE i els tímids avenços jurídics que s'han produït, la majoria en els darrers quatre anys, no està clar que s'estiguin respectant en la seva totalitat.

El primer reglament que la CEE va aprovar, l'any 1958, és el que estableix el règim lingüístic de les seves institucions, és a dir el que defineix quines són les llengües oficials de la UE. Des de la seva aprovació, el Reglament 1/1958 (annex 1) s'ha reformat en un mínim de 6 ocasions: cada vegada que s'ha produït una ampliació de la UE i ha calgut oficialitzar una nova llengua. De fet, també va reformar-se el 2005, per donar cabuda a una nova llengua oficial a petició d'un antic Estat membre: la República d'Irlanda sol·licitava –i aconseguia– l'oficialització del gaèlic o irlandès.

La modificació del Reglament 1/58, és a dir del règim lingüístic de la UE, tan sols requereix dues condicions: que ho demani un Estat membre i que ho aprovin tota la resta.

Quan, l'any 1986, l'Estat espanyol va accedir a la CEE, tan sols va sol·licitar l'oficialització del castellà a les institucions europees (oblidant la resta de llengües oficials en una part de l'Estat). Les peticions fetes des de Catalunya o des d'altres territoris de llengua catalana, gallega o basca, per tal de negociar l'oficialització d'aquestes llengües a la UE han estat desestimades al·legant la manca de consens entre els Estats membres. Tot i així, l'Estat espanyol ha votat favorablement la reforma del Reglament 1/58 cada vegada que un nou Estat s'ha adherit a la Unió i ha calgut ampliar el règim lingüístic de la UE, o quan el Govern de la República d'Irlanda (membre de la UE des de 1973) va demanar d'oficialitzar el gaèlic, l'any 2005. Avui dia, després de la darrera ampliació de la Unió a Bulgària i Romania (gener de 2007), fet que va comportar l'oficialització del búlgar i el romanès, la Unió Europea compta amb 23 llengües oficials.

No hi ha cap constància que l'Estat espanyol hagi sol·licitat mai la reforma del Reglament 1/58 per tal d'oficialitzar el català, el basc i el gallec a nivell comunitari.

Tot i això, a partir de l'any 2004, el Govern espanyol ha negociat alguns tímids avenços en el reconeixement comunitari de les llengües cooficials de l'Estat. Així, l'any 2004 va aconseguir un acord perquè els Tractats comunitaris preveïessin la seva

traducció a les llengües cooficials d'un Estat membre, sempre que aquest ho sol·liciti i es faci càrrec de la traducció i de les despeses que es puguin generar. La mesura, encaminada a donar resposta a una vella petició dels Governos català, balear i basc, sempre depèn, però, de la voluntat del Govern de torn, no esmenta explícitament el nom de les llengües cooficials existents a l'Estat espanyol i, en tot cas, les esmentades traduccions no tenen validesa jurídica.

Posteriorment, l'any 2005, el Govern espanyol va aconseguir que el Consell Europeu obrís la porta a un ús limitat de les llengües cooficials de l'Estat a les institucions comunitàries. En concret, s'obria la porta a la traducció i publicació en aquestes llengües dels actes legislatius més rellevants (aquells aprovats pel Parlament Europeu i pel Consell), al seu ús oral en les sessions del Consell i de la resta d'institucions i òrgans de la UE i a la seva utilització en les relacions escrites entre els ciutadans espanyols i les institucions i òrgans de la UE. En tot cas, l'acord calia desplegar-lo per mitjà de sengles acords administratius entre el Regne d'Espanya i cada institució o òrgan de la Unió. El propi Consell Europeu preveia que tots els costos que es derivessin de l'aplicació dels acords anirien a càrrec de l'Estat sol·licitant.

Des d'aleshores, el Consell de la UE, la Comissió Europea, el Comitè de les Regions, el Comitè Econòmic i Social i el Defensor del Poble Europeu han signat sengles acords administratius amb el Regne d'Espanya per permetre-hi, en major o menor mesura, l'ús de les llengües cooficials de l'Estat espanyol. Sorpren la incapacitat del Parlament Europeu, institució bàsica de la democràcia, de signar un acord similar per obrir la porta, per exemple, a l'ús d'aquestes llengües en les seves sessions plenàries.

L'objectiu d'aquest estudi és analitzar fins a quin punt s'estan respectant aquests acords administratius, com a mínim, en allò relatiu a la llengua catalana. Qualsevol legítima petició per millorar l'abast del reconeixement comunitari del català ha de partir d'una anàlisi prèvia del grau de compliment dels acords signats fins a data d'avui.

II. Precedents

Les demandes per al reconeixement i –potencialment– oficialització de la llengua catalana a la Unió Europea arrenquen amb l'elecció dels primers eurodiputats catalans, l'any 1986, i situen el Parlament Europeu com a principal caixa de ressonància de les peticions catalanes.

L'any 1990, el Parlament Europeu va aprovar una resolució (1235/90) (annex 2), sobre la situació de les llengües a la CEE i sobre la situació de la llengua catalana, coneguda popularment com a Resolució Reding (en record a la seva impulsora, l'actual comissària Viviane Reding). Aquesta resolució¹ sol·licitava la publicació en català dels tractats i els textos bàsics de la CEE, la difusió de material divulgatiu sobre la CEE en català, l'acceptació del català en els programes comunitaris sobre multilingüisme i l'ús del català en les relacions orals i escrites de la Comissió en la seva Representació a Barcelona (operativa des de 1991 i respectuosa amb la resolució del Parlament Europeu des de la seva obertura²). Així mateix, a l'empara d'aquesta resolució, els Tractats successius (Maastricht o Amsterdam) van ser traduïts i publicats en llengua catalana³.

Més enllà dels efectes d'aquesta iniciativa i d'alguna operació puntual, bàsicament realitzada per eurodiputats catalanoparlants, no trobem cap avenç rellevant en l'ús i reconeixement de la llengua catalana fins al cap de força anys.

L'any 2004, l'arribada del PSOE al Govern espanyol i el fet que necessités suports parlamentaris externs per arribar a la majoria, precipità els esdeveniments. El nou president, José-Luis Rodríguez Zapatero, va anunciar l'aixecament del veto que l'Estat espanyol, presidit per José María Aznar, havia imposat des de feia mesos al projecte de Tractat Constitucional de la UE. Com a agraïment, els Estats de la UE estaven disposats a oferir determinades compensacions a l'Estat espanyol: certs períodes transitoris en la finalització dels ajuts comunitaris a les Comunitats Autònomes que els perdien a causa de l'adhesió a la Unió d'Estats més pobres, o la recuperació per part de l'Estat espanyol d'alguns dels escons del Parlament Europeu que, en la negociació del Tractat de Niça (any 2000)⁴, Aznar havia cedit. Responent a la primerenca col·laboració entre el PSOE i

¹ Sense caràcter vinculant.

² La Representació de la Comissió Europea a Barcelona, responsable de les relacions d'aquesta institució amb les autoritats i els ciutadans de Catalunya i les Illes Balears, utilitza el català com a llengua habitual en les seves comunicacions externes, en les seves activitats públiques i en el material informatiu i divulgatiu que produeix. El mateix fa l'Oficina del Parlament Europeu, oberta al cap d'uns anys, però amb responsabilitats només sobre el territori de Catalunya.

³ Tot i que no tenien validesa jurídica, cal dir que els costos de la publicació van ser assumits per la Comissió Europea. La traducció va ser fornida per la Generalitat de Catalunya.

⁴ En aplicació del Tractat de Niça, l'Estat espanyol perdria 4 escons en les properes eleccions del Parlament Europeu (que se celebraran el 7 de juny de 2009), passant de 54 a 50 escons. Si entrés en vigor el nou Tractat de Lisboa, l'Estat espanyol recuperaria aquests 4 escons.

ERC, aquest darrer partit va posar com una de les condicions per donar suport a la investidura de Zapatero, l'esmena de la llista de llengües en què la Constitució seria redactada (art. IV-10 del Tractat Constitucional⁵), en la línia d'incorporar-hi la llengua catalana (annex 3). Aquest avenç, tot i no comportar l'oficialització del català a les institucions europees, situava el català al nivell del gaèlic dins la UE (com a llengua de Tractat, però no oficial)⁶ i que, a més, no comportava cap cost econòmic. Després d'una llarga negociació (en la qual, no hi ha cap prova que el Govern espanyol arribés a proposar mai l'esmena en qüestió tal com s'havia redactat), es va aconseguir un acord, pel qual s'afegia un segon punt a l'article esmentat, que obria la porta a la publicació del Tractat en "*qualsevol altra llengua que determinin els Estats membres entre aquelles que, de conformitat amb els seus ordenaments constitucionals, tinguin estatut de llengua oficial en la totalitat o en part del seu territori*". L'aprovació del Tractat Constitucional (que no la seva ratificació) va permetre la seva traducció (sense valor jurídic) al català, el basc i el galleg. Així, el Govern espanyol va demanar a les Comunitats Autònomes amb llengua pròpia que hi estiguessin interessades que es fessin responsables de la traducció del Tractat. Després d'una forta campanya d'intoxicació per part del Govern valencià, la Generalitat de Catalunya va optar per fer una traducció a la variant valenciana del català, idèntica a la que estava elaborant la Generalitat valenciana. Finalment, el President Zapatero, va lliurar les còpies traduïdes, tal com estableix l'article esmentat, a la Secretaria general del Consell, a Brussel·les⁷, perquè les guardés al seu arxiu (4 de novembre de 2004). De fet, en va lliurar 4 còpies: la basca, la gallega i dues d'idèntiques, en català variant valenciana (fetes per la Generalitat de Catalunya i per la Generalitat Valenciana).

Tot i que el Tractat Constitucional no va arribar a entrar en vigor perquè va ser rebutjat en els referèndums de França i Holanda, aquest articulat ha sobreviscut intacte a la crisi de la Constitució Europea i es manté en els nous articles 55 del Tractat de la Unió Europea i 358 del Tractat de Funcionament de la UE, reformats pel Tractat de Lisboa. L'avenç per al reconeixement de la llengua catalana a la UE és destacable, tot i que no s'esmenta explícitament el nom de les llengües cooficials existents a l'Estat espanyol⁸, la mesura sempre depèn de la voluntat del Govern de torn, els costos de les traduccions han de ser assumits per l'Estat (o la Comunitat Autònoma) sol·licitant i, en tot cas, les esmentades traduccions no tenen valor jurídic.

⁵ Article IV-448 en la versió definitiva del Tractat Constitucional.

⁶ El Govern irlandès, que en el primer semestre de 2004 retenia la presidència de torn de la UE, va utilitzar aquest fet per, més tard, negociar i aconseguir la plena oficialització del gaèlic a la UE.

⁷ No a Roma, on hi ha arxivades les versions lingüístiques autèntiques.

⁸ Un dels objectius més importants de tota la iniciativa, ja que aquest fet podia significar, de facto, el tancament de la guerra per la unitat de la llengua catalana.

En paral·lel a l'operació de convertir el català en llengua de Tractat, el PSOE va fer un gest al Senat en favor del català, després que CDC supedités el seu sí a la Constitució Europea a l'aprovació d'un text que recollís les exigències lingüístiques i de participació autonòmica a la UE (octubre de 2004). Pel que fa a la llengua, el text aprovat establia: la possibilitat que s'editessin en les llengües de les comunitats les publicacions oficials de la UE, que tots els ciutadans poguessin adreçar-se per escrit a les institucions i òrgans de la UE en aquestes llengües i que se'ls respongués en la mateixa llengua, i que aquestes llengües poguessin ser usades al Parlament Europeu. El 13 de desembre de 2004, el ministre d'Afers Exteriors i Cooperació, Miguel Ángel Moratinos, va presentar al Consell Europeu el Memoràndum amb les peticions concretes (força fidels a l'acord del Senat) perquè fossin debatudes i, si s'esqueia, aprovades pels 25 Estats membres.

Finalment, en resposta al Memoràndum, el Consell Europeu de juny de 2005 (sota presidència luxemburguesa⁹) va aprovar, en les seves conclusions, la possibilitat que les diverses institucions i òrgans de la UE poguessin signar un acord administratiu amb el Regne d'Espanya per permetre en el seu sí l'ús oficial limitat de les llengües cooficials de l'Estat espanyol diferents del castellà (en cap cas s'esmenten explícitament el català, el basc i el gallec).

⁹ Cal reconèixer la bona disponibilitat per millorar el reconeixement legal del català a la UE per part del primer ministre luxemburguès Jean-Claude Juncker i del seu ministre d'Afers Europeus, Nicolas Schmit.

III. Les conclusions del Consell Europeu de juny de 2005

Les “*Conclusions del Consell de 13 de juny de 2005 relatives a l’ús oficial d’altres llengües en el Consell i, en el seu cas, en altres institucions i òrgans de la Unió Europea (2005/C 148/01)*” (annex 4) fan referència, tal com estableix en el seu punt 1, a “*les llengües, diferents de les llengües indicades al Reglament 1/1958 del Consell, que compten amb un estatut reconegut per la Constitució d’un Estat membre en tot o part del seu territori o*¹⁰ *l’ús de les quals com a llengua nacional està autoritzat per llei*”.

S’hi estableix que “*en el Consell s’autoritzarà l’ús oficial de les llengües indicades al punt 1 sobre la base d’un acord administratiu celebrat entre el Consell i l’Estat membre que ho sol·liciti i, en el seu cas, amb una altra institució o òrgan de la Unió sobre la base d’un acord administratiu similar*”. Així mateix, es deixa clar que “*els costos directes o indirectes que es derivin de l’aplicació per les institucions i òrgans de la Unió d’aquests acords administratius correran a càrrec de l’Estat membre sol·licitant*”.

El Consell conclou que es podrà utilitzar aquestes llengües per a:

a) La publicació dels actes adoptats mitjançant codecisió pel Parlament Europeu i el Consell. “*El Govern de cada Estat membre podrà enviar al Parlament Europeu i al Consell una traducció certificada dels actes adoptats mitjançant codecisió en una de les llengües indicades en el punt 1. El Consell conservarà aquesta traducció en els seus arxius i emetrà còpia d’ella a petició d’un interessat. El Consell s’encarregarà de la publicació d’aquestes traduccions en seu lloc d’Internet. En ambdós casos, s’assenyalarà que aquestes traduccions no tenen valor jurídic*”.

2) Les intervencions orals en les sessions del Consell i, en el seu cas, d’altres institucions o òrgans de la Unió. “*El Govern d’un Estat membre podrà, si s’escau, sol·licitar al Consell i, en el seu cas, a altres institucions o òrgans (Parlament Europeu o Comitè de les Regions) la possibilitat d’utilitzar una de les llengües indicades en el punt 1 en les intervencions orals (interpretació passiva) que realitzi en sessió un dels membres de la institució o òrgan de què es tracti. En el cas del Consell, en principi es donarà curs a l’esmentada sol·licitud, sempre que s’hagi formulat amb una antelació raonable respecte la sessió i que es compti amb els mitjans necessaris, en quant a personal i equip*”.

¹⁰ Aquesta conjunció disjuntiva existent en la versió en anglès (annex 5), francès o alemany de les conclusions del Consell de 13 de juny de 2005 esdevé una conjunció copulativa en la seva versió en castellà. Si aquesta darrera versió fos la que tingués preeminència (cosa descartable), l’automàtica qualificació d’aquestes llengües com a “llengua nacional” comportaria unes inevitables conseqüències des del punt de vista polític o, fins i tot, jurídic dins l’Estat espanyol.

i 3) Les relacions per escrit entre els ciutadans espanyols que ho vulguin i les institucions i òrgans de la Unió. *“Els Estats membres podran adoptar un acte jurídic en el qual s'estableixi que, quan un ciutadà desitgi dirigir una comunicació a una institució o òrgan de la Unió en una de les llengües indicades en el punt 1, remetrà aquesta comunicació a un òrgan designat pel Govern d'aquest Estat membre. Aquest òrgan remetrà a la institució o òrgan de què es tracta el text de la comunicació amb una traducció de la comunicació a la llengua de l'Estat membre indicada en el Reglament 1/1958 del Consell. El mateix procediment s'aplicarà, mutatis mutandis, a la resposta que doni la institució o òrgan de què es tracti.*

Quan les institucions o òrgans de la Unió hagin de respectar un termini de resposta, aquest termini començarà a comptar a partir de la data en la qual la institució o òrgan hagi rebut de l'Estat membre la traducció en una de les llengües indicades en el Reglament 1/1958 del Consell. El termini deixarà de córrer en la data en què la institució o òrgan de la Unió hagi enviat la seva resposta a l'òrgan competent de l'Estat membre en la darrera llengua”.

Finalment, en les seves conclusions, el Consell convida la resta d'institucions de la UE a tancar acords administratius sobre la base d'aquestes conclusions.

D'aquesta manera, se signen acords administratius entre el Regne d'Espanya i cinc institucions o òrgans de la Unió (el Consell de la UE, la Comissió Europea, el Comitè de les Regions, el Comitè Econòmic i Social i el Defensor del Poble Europeu) per permetre-hi l'ús del català, el basc i el gallec (llengües que no són explícitament esmentades en cap dels acords signats i de les quals es fa referència com a “llengua distinta del castellà que tingui estatut de llengua oficial segons la Constitució espanyola”, LDCELOCE d'ara en endavant). El darrer dels acords se signa el juny de 2006. El Parlament Europeu és l'única institució de la UE que, d'acord amb les conclusions del Consell de juny de 13 de 2005, encara no ha signat cap acord similar.

Cal dir que el Regne d'Espanya, tot i ser el primer, no ha estat l'únic Estat membre a fer ús de les possibilitats que obria el Consell l'any 2005 en quant a ús de llengües no presents al Reglament 1/58 en les institucions comunitàries. Des de finals de 2008, el Regne Unit està signant acords administratius amb diverses institucions i òrgans de la Unió per permetre-hi l'ús del gal·lès. Els acords s'inspiren i segueixen la lletra dels acords signats per Espanya.

IV. Acords administratius signats pel Regne d'Espanya amb institucions i òrgans de la UE. Avaluació del seu compliment

Els acords administratius signats pel Regne d'Espanya són enumerats tot seguit, seguint un ordre cronològic:

El 7 de novembre de 2005, el Consell de la UE tanca un acord administratiu amb el Regne d'Espanya que contempla 1) la possibilitat que els ciutadans es relacionin per escrit amb aquesta institució utilitzant les llengües cooficials de l'Estat espanyol, 2) la possibilitat que representats espanyols puguin utilitzar aquestes llengües en les sessions del Consell i 3) la traducció a aquestes llengües dels actes adoptats per codecisió i posterior publicitat.

Amb data 16 de novembre de 2005, se signa l'acord administratiu amb el Comitè de les Regions que preveu 1) la possibilitat que els ciutadans es relacionin amb aquesta institució per escrit amb una de les llengües cooficials de l'Estat espanyol i 2) la possibilitat d'usar aquestes llengües en les sessions plenàries de l'òrgan comunitari.

El 21 de desembre de 2005, se signa l'acord administratiu entre la Comissió Europea i el Regne d'Espanya, que tan sols preveu la possibilitat que els ciutadans es relacionin per escrit amb aquesta institució en les llengües cooficials de l'Estat espanyol.

Amb data 7 de juny de 2006, se signa l'acord administratiu amb el Comitè Econòmic i Social Europeu que només contempla la possibilitat que els ciutadans es relacionin per escrit amb aquesta institució en les llengües cooficials de l'Estat espanyol.

Finalment, amb data 30 de novembre de 2006, se signa l'acord administratiu amb el Defensor del Poble que preveu 1) la possibilitat que els ciutadans es relacionin per escrit amb aquesta institució en les llengües cooficials de l'Estat espanyol i 2) la disposició a Internet del formulari de reclamació i altres documents informatius del Defensor del Poble Europeu en aquestes llengües.

Tot seguit es fa una anàlisi més detallada dels acords administratius signats i se n'avalua el grau de compliment.

IV.1. El Consell de la UE

El 7 de novembre de 2005, el Consell de la UE va tancar un acord administratiu amb el Regne d'Espanya (annex 6), publicat pel Diari Oficial de la Unió Europea (DOUE) el 17 de febrer de 2006, que elabora i detalla els punts recollits en les *“Conclusions del Consell de 13 de juny de 2005 relatives a l'ús oficial d'altres llengües en el Consell i, en el seu cas, en altres institucions i òrgans de la Unió Europea (2005/C 148/01)”*.

Pel que fa a la possibilitat que els ciutadans facin arribar comunicacions escrites al Consell i en rebin resposta en una *“llengua distinta del castellà que tingui estatut de llengua oficial segons la Constitució espanyola”*¹¹ (LDCELOCE), l'acord estableix que:

1. S'haurà de remetre la comunicació a *“l'organisme competent designat pel Govern espanyol a tal efecte, que la transmetrà al seu torn a la Secretaria General del Consell juny amb una traducció al castellà”*. El termini de resposta per part del Consell tindrà en compte la data d'arribada de la traducció.
2. *“El Consell remetrà la resposta en castellà a l'esmentat organisme, encarregat pel Govern espanyol de facilitar al ciutadà una traducció de la resposta a la llengua de la comunicació”*.
3. *“El Consell no es responsabilitzarà en cap cas del contingut d'aquestes traduccions, en el text de les quals s'esmentarà expressament aquest extrem”*.
4. *“Quan un ciutadà espanyol dirigeixi directament al Consell una comunicació en alguna de les llengües contemplades en el punt 1, el Consell la retornarà al remitent informant-lo que pot tornar a dirigir-li la comunicació en aquesta llengua, però per mitjà de l'organisme competent designat a tal efecte pel Govern espanyol”*.

Pel que fa a la possibilitat d'intervenir en una de les LDCELOCE en una sessió del Consell, s'imposen les condicions següents:

1. *“A l'inici de cada semestre, al Representació Permanent d'Espanya lliurarà a la Secretaria General del Consell una llista indicativa de les sessions del Consell per les quals hi ha la possibilitat que es presenti una sol·licitud d'utilització d'una de les llengües esmentades”*.
2. *“Com a mínim set setmanes abans de la sessió del Consell, la Representació Permanent d'Espanya comunicarà a la Secretaria General del Consell la sol·licitud del representant d'Espanya que desitgi fer ús d'una de les esmentades llengües en les seves intervencions orals (interpretació passiva); la confirmació*

¹¹ La Constitució espanyola no oficialitza més que la llengua castellana (art. 3) i obre la porta a què “les altres llengües d'Espanya” tinguin un estatut de cooficialitat en les respectives Comunitats Autònomes, d'acord amb els seus Estatuts. La Constitució no esmenta en cap moment a quines llengües o Comunitats Autònomes s'està referint.

definitiva de la sol·licitud haurà de produir-se com a molt tard catorze dies naturals abans de la sessió del Consell”.

3. *“Aquestes sol·licituds seran acceptades en principi, a menys que la Secretaria General del Consell, després d’haver consultat la Direcció General del Servei Comú d’Interpretació i Conferències, informi a la Representació Permanent d’Espanya que no es disposa dels mitjans personals i materials necessaris”.*
4. Tots els costos, directes i indirectes de la interpretació passiva seran abonats per la Representació Permanent.

Per últim, pel que fa a la publicació dels actes adoptats per codecisió, l’acord estableix que:

1. *“El Govern espanyol, o l’organisme que aquest designi a tal efecte, podrà realitzar traduccions jurades, a les llengües esmentades, dels actes de la Unió Europea adoptats per codecisió, tal com siguin publicats en el Diari Oficial de la Unió Europea, i remetre-les per via electrònica a la Secretaria General del Consell”.*
2. *“El Consell conservarà aquestes traduccions jurades en els seus arxius i en facilitarà una còpia a tots els ciutadans de la Unió que ho sol·licitin, en la mesura del possible per via electrònica”.*
3. *“El Consell establirà un enllaç entre el seu lloc d’Internet i el del Govern espanyol en el qual s’ofereixin les traduccions”.* En el lloc web del Consell, s’hi explicitarà que les institucions comunitàries no són responsables de les traduccions i que aquestes no tenen valor jurídic. Aquest darrer punt, a més, s’explicitarà en cadascuna de les traduccions.

Segons l’acord, tots els costos directes i indirectes que es derivin de l’aplicació de l’acord administratiu aniran a càrrec del Govern espanyol. Així, la Secretaria General del Consell presentarà semestralment a la Representació Permanent d’Espanya una factura detallada, que haurà de ser satisfeta abans d’un mes.

Per últim, les disposicions finals de l’acord estableixen que aquest s’aplicarà a partir de la data que el Govern espanyol comunicui a la Secretaria General del Consell l’organisme designat per fer les traduccions de les comunicacions ciutadanes i dels actes adoptats per codecisió, sempre que la Secretaria General del Consell hagi comunicat al Govern espanyol que ha adoptat les mesures necessàries per a l’aplicació del present acord.

Les parts realitzaran un examen de la seva aplicació un any després de la seva entrada en vigor.

Avaluació de l'estat de compliment

El Govern espanyol encara no ha comunicat al Consell quin és l'organisme competent per traduir les comunicacions dels ciutadans escrites en una de les LDCELOCE al castellà (i viceversa) i els actes adoptats per codecisió a les LDCELOCE. Per tant, l'acord administratiu no s'està aplicant a causa de l'incompliment de les obligacions del Govern espanyol.

Per altra banda, no hi ha constància que la Secretaria General del Consell hagi comunicat al Govern espanyol que ja ha adoptat les mesures necessàries per a l'aplicació de l'acord (tal com es requereix en el mateix acord). De tota manera, no s'ha trobat cap pàgina web del Consell on s'anunciï un enllaç (present o futur) a les traduccions dels actes adoptats per codecisió a les llengües esmentades. Així mateix, no hi ha informacions sobre si el Consell retorna les comunicacions escrites en una LDCELOCE quan li són enviades directament.

L'únic apartat dels tres que formen l'acord administratiu que s'ha executat¹² és el referent a l'ús de les LDCELOCE en les sessions del Consell. Aquesta és una pràctica que s'ha produït diverses vegades des de la signatura de l'acord administratiu. No hi ha informació sobre si la Representació Permanent espanyola davant la UE s'està fent càrrec de les despeses generades per aquesta pràctica, tal com estableix l'acord.

L'aplicació de l'acord no ha estat examinada al cap d'un any de la seva entrada en vigor presumiblement perquè el Consell no considera que aquest hagi entrat en vigor. Si es confirma aquest extrem, el Consell de la UE és corresponsable d'un endarreriment de més de tres anys en l'aplicació de l'acord administratiu.

IV.2. La Comissió Europea

El 21 de desembre de 2005, Carlos Bastarreche, ambaixador permanent d'Espanya davant la UE, i Catherine Ray, secretària general de la Comissió Europea, signen l'acord administratiu entre la Comissió Europea i el Regne d'Espanya (publicat al DOUE de 25 de març de 2006) (annex 7).

L'acord administratiu estableix que els ciutadans espanyols tindran "*la facultat de dirigir les seves comunicacions escrites a la Comissió Europea*" en les llengües oficials dins el territori espanyol, diferents del castellà.

¹² Aquest fet que no implica necessàriament que es consideri que l'acord s'està "aplicant".

Anàlogament al cas del Consell de la UE, “*el ciutadà dirigirà la seva comunicació escrita a l’organisme competent designat pel Dret espanyol, el qual l’enviarà a la Comissió Europea, junt amb una traducció certificada a l’espanyol/castellà d’aquest organisme*”. La novetat en aquest cas és el fet que “*si els serveis competents de la Comissió decidissin respondre en la llengua del document original, podran fer-ho i enviar directament la resposta a l’interessat*”. Tot i que, la Comissió s’eximeix de cap responsabilitat en el cas d’errors de traducció a una llengua diferent del castellà (fet que es farà explícit en el text de les traduccions), és de suposar que, en el cas que la Comissió respongui directament en una llengua diferent al castellà (i no faci constar el contrari en el text), la institució és plenament responsable del text.

La resta de clàusules que s’apliquen en les comunicacions escrites dirigides al Consell, s’apliquen en el cas de la Comissió.

Els costos directes o indirectes de l’aplicació de l’acord administratiu seran assumits pel Govern espanyol (en funció del número de pàgines traduïdes).

La disposició final de l’acord estableix que aquest es començarà a aplicar a partir del moment en què el Govern espanyol hagi comunicat a la Secretaria General de la Comissió els organismes designats pel Dret espanyol com a competents per a la realització de les traduccions.

Avaluació de l’estat de compliment

El Govern espanyol encara no ha comunicat a la Comissió Europea quin és l’organisme competent per traduir al castellà les comunicacions dels ciutadans dirigides a la Comissió i escrites en una de les LDCELOCE. Per tant, de nou, l’acord administratiu amb la Comissió Europea no s’està aplicant per la deixadesa de les obligacions establertes en l’acord per part del Govern espanyol.

Tot i així, hi ha constància que la Comissió Europea segueix amb la pràctica habitual (molt prèvia a l’acord) de respondre les cartes que rep en llengua catalana i fer-ho en la mateixa llengua¹³. Aquest fet demostra que, com a mínim en el cas de les comunicacions escrites en català dirigides a la Comissió Europea, l’existència d’un òrgan traductor ofert pel Govern espanyol és innecessària. Cal tenir present que un gran nombre dels traductors i intèrprets de castellà són també catalanoparlants¹⁴.

¹³ No hi ha constància que passi el mateix amb l’èuscar i el gallec.

¹⁴ En el cas dels intèrprets, probablement, més de la meitat.

De tota manera, la Comissió Europea és corresponsable, junt amb el Govern espanyol, d'un endarreriment de tres anys en l'aplicació de l'acord. En aquest cas, cal destacar l'agreujant que la Comissió Europea, probablement la institució comunitària que genera més informació escrita, compta amb tota una política de foment del multilingüisme, incloent-hi un comissari¹⁵ i tota una Direcció General¹⁶ que s'hi dedica de manera exclusiva.

IV.3. El Comitè de les Regions

Amb data 16 de novembre de 2005, el president del Comitè de les Regions, Peter Straub, i el representant permanent d'Espanya davant la UE, Carlos Bastarreche, van signar un acord administratiu (annex 8) que preveu la possibilitat que els ciutadans espanyols es relacionin per escrit amb aquesta institució en una de les llengües cooficials de l'Estat espanyol, així com la possibilitat d'usar aquestes llengües en les sessions plenàries de l'òrgan comunitari.

Pel que fa a les comunicacions per escrit, l'acord estableix que el ciutadà en qüestió *“remetrà aquesta comunicació a l'òrgan competent designat pel Govern espanyol a tal efecte, que la transmetrà a la Secretaria General del Comitè de les Regions amb una traducció certificada de la mateixa en espanyol/castellà”*. Les clàusules i tràmits que s'establia en el cas de les comunicacions dirigides al Consell de la UE, també s'apliquen en el cas del Comitè de les Regions. Aquest acord preveu, però, que, *“quan un ciutadà espanyol remeti una comunicació directament al Comitè de les Regions”* en una LDCELOCE, el Comitè de les Regions la retornarà al remitent informant-lo que (a diferència del Consell de la UE) *“ha enviat una còpia a la Representació Permanent d'Espanya perquè aquesta sol·liciti a l'òrgan competent designat pel Govern espanyol que faciliti una traducció oficial en espanyol/castellà”*.

Pel que fa a l'ús d'una LDCELOCE en una sessió plenària del Comitè de les Regions, s'imposen les mateixes condicions que en el cas de les reunions del Consell de la UE. Per un costat, la Representació Permanent ha de comunicar a la Secretaria General del Comitè de les Regions, amb una antelació mínima de set setmanes i confirmar-ho, com a molt tard, dues setmanes abans del ple, la intenció d'un membre del Comitè d'usar oralment (interpretació passiva) en el plenari una LDCELOCE. Per altre, el Comitè de les Regions es reserva la potestat de donar una resposta negativa a la

¹⁵ [Leonard Orban](#).

¹⁶ La Direcció General de Traduccions ([DGT](#)). A més, caldria destacar la feina que en el mateix sentit desenvolupa la Direcció General d'Educació i Cultura ([DGEAC](#)).

sol·licitud en cas de manca del personal o l'equip necessari. Tots els costos que se'n derivin seran carregats a la Representació Permanent (el Comitè de les Regions en presentarà la factura semestralment).

L'acord "s'aplicarà un cop la Secretaria General del Comitè hagi comunicat al Govern espanyol que ha adoptat les mesures necessàries per a la seva aplicació". Tot i així, l'apartat de les comunicacions per escrit "només serà aplicable quan el Govern espanyol hagi comunicat a la Secretaria General del Comitè l'organisme designat per realitzar les traduccions previstes en els punts 2 i 3".

Avaluació de l'estat de compliment

El Govern espanyol encara no ha comunicat al Comitè de les Regions quin és l'organisme competent per traduir al castellà les comunicacions dels ciutadans dirigides al Comitè i escrites en una de les LDCELOCE. Per tant, l'acord administratiu amb el Comitè de les Regions no s'està aplicant, de nou, per incompliment del Govern espanyol.

En aquest punt de l'acord, el Comitè de les Regions és corresponsable, junt amb el Govern espanyol, d'un endarreriment de més de tres anys en l'aplicació de l'acord.

L'apartat referent a l'ús de les LDCELOCE en les sessions plenàries del Comitè de les Regions és l'únic que s'està aplicant. Des de la signatura de l'acord administratiu, diversos membres espanyols del Comitè de les Regions han utilitzat regularment en les sessions plenàries del Comitè la llengua catalana, l'èuscar o el gallec. Cal entendre, doncs, que el Comitè de les Regions ja ha comunicat el Govern espanyol que ha pres les mesures oportunes per aplicar l'acord. No hi ha informació sobre si la Representació Permanent espanyola davant la UE s'està fent càrrec de les despeses generades per aquesta pràctica, tal com estableix l'acord.

IV.4. El Comitè Econòmic i Social Europeu

Amb data 7 de juny de 2006, se signa l'acord administratiu entre el Comitè Econòmic i Social Europeu i el Regne d'Espanya (annex 9) que preveu la possibilitat que els ciutadans espanyols es relacionin per escrit amb aquesta institució en les llengües cooficials de l'Estat espanyol. L'acord, signat pel secretari general del Comitè, Patrick Venturini, i pel ministre de Treball i Afers Socials espanyol, Jesús Caldera, estableix que *"el ciutadà remetrà la seva comunicació escrita a l'òrgan competent designat per la legislació espanyola, òrgan que la transmetrà al Comitè Econòmic i Social Europeu*

(CESE) junt amb una traducció certificada en espanyol/castellà”. Els terminis i condicions per fer-ho són els mateixos que en el cas del Consell de la UE, però, com la Comissió Europea, el CESE es guarda la possibilitat de “respondre en la llengua del document original i enviar directament la seva resposta a l’interessat”. En cas que no exerciti aquesta darrera potestat, retornarà la comunicació al remitent.

Com és norma general en tots els acords, el Govern espanyol assumirà tots els costos directes o indirectes derivats de l’aplicació de l’acord. L’acord “s’aplicarà a partir de la data en què el Govern espanyol comuniqui a la Secretaria General del Comitè Econòmic i Social Europeu (CESE) els òrgans competents designats per la legislació espanyol per realitzar les traduccions contemplades en la clàusula primera”.

Avaluació de l’estat de compliment

De nou, com que el Govern espanyol encara no ha comunicat a la contrapart quin és l’òrgan competent per fer les traduccions, cal considerar que l’acord no s’està aplicant.

No s’ha pogut constatar si el CESE, igual que la Comissió, està fent ús de la clàusula que li permet contestar directament les comunicacions escrites en català, èuscar o gallec.

En tot cas, el CESE és corresponsable, junt amb el Govern espanyol, d’un endarreriment de més de dos anys en l’aplicació de l’acord.

IV.5. Defensor del Poble Europeu

Amb data 30 de novembre de 2006, se signa l’acord administratiu entre el Defensor del Poble i el representant permanent d’Espanya davant la UE (annex 10) que preveu, per un costat, la possibilitat que els ciutadans espanyols es relacionin per escrit amb aquesta institució en les llengües cooficials de l’Estat espanyol i, per l’altre, la disposició a Internet del formulari de reclamació i altres documents informatius del Defensor del Poble Europeu en aquestes llengües.

Pel que fa a la relació per escrit entre els ciutadans espanyols que utilitzin una LDCELOCE i el Defensor del Poble Europeu, l’acord estableix que “el ciutadà dirigirà la seva comunicació escrita a l’organisme competent responsable de les traduccions (...), designat per l’Estat espanyol. L’organisme competent enviarà al Defensor del Poble una traducció certificada a l’espanyol/castellà de l’esmentada comunicació”. Els termes i les

condicions d'aquesta relació són els mateixos que en el cas del Consell de la UE, amb l'afegit que, quan el Defensor del Poble envii la resposta en castellà a l'òrgan competent, n'avisarà per mitjà d'una carta tipus en la llengua del document original al remitent. A més, l'òrgan espanyol responsable de la traducció informarà el Defensor del Poble Europeu de la data de la tramesa de la resposta traduïda. En cas que el ciutadà respongui a la comunicació del Defensor del Poble, l'òrgan competent espanyol n'haurà d'informar a aquest darrer. Quan el Defensor del Poble Europeu rebi directament comunicacions escrites en una LDCELOCE, les retornarà al remitent i l'informarà, mitjançant una carta tipus en la llengua del document original, dels mecanismes per adreçar-se al Defensor del Poble Europeu en una LDCELOCE. Aquesta carta tipus serà fornida per l'organisme competent espanyol.

Pel que fa al segon punt, l'acord estableix que *“les autoritats espanyoles posaran a disposició dels ciutadans pàgines a Internet amb les versions del formulari de reclamació i altres documents informatius del Defensor del Poble Europeu destinats als ciutadans comunitaris en les llengües diferents de l'espanyol/castellà que gaudeixin a Espanya d'estatut oficialment reconegut per la Constitució Espanyola de 1978”*. *“La pàgina a Internet del Defensor del Poble Europeu en espanyol/castellà oferirà un enllaç a les pàgines creades per les autoritats espanyoles”*.

Per últim, l'acord estableix que *“començarà a aplicar-se a partir del moment en què el Govern espanyol notifiqui al Defensor del Poble els organismes designats per la legislació espanyola com a organismes competents per efectuar les traduccions que contempla”*.

Avaluació de l'estat de compliment

Com en la resta de casos, com que el Govern espanyol encara no ha comunicat al Defensor del Poble Europeu quin és l'òrgan competent per fer les traduccions, cal considerar que l'acord no s'està aplicant, ni en la part sobre les comunicacions escrites ni en la part de les pàgines a Internet (que el Govern espanyol no ha creat i el web del Defensor del Poble Europeu no enllaça).

El Defensor del Poble Europeu és corresponsable, junt amb el Govern espanyol, d'un endarreriment de més de dos anys en l'aplicació de l'acord.

V. Acord de la Mesa del Parlament europeu per permetre-hi un cert ús de les “llengües addicionals”

El Parlament Europeu no ha signat encara cap acord administratiu amb el Regne d'Espanya per permetre l'ús de les llengües cooficials en una part del territori de l'Estat espanyol en el sí de la cambra. Tot i així, arran de la petició que en aquest sentit li va fer el Govern espanyol, la mesa del Parlament Europeu va acceptar un petit avenç (que no s'ha traduït en un document signat per les dues parts). Per aquesta raó i per la importància política i simbòlica del Parlament Europeu, com a cambra de representació dels ciutadans i ciutadanes de la UE, en donem els detalls i n'avaluem l'estat de compliment.

El 3 de juliol de 2006, la mesa del Parlament Europeu va revisar, a petició de la Conferència de Presidents de 18 de maig de 2006, *“l’afere de les llengües no oficials que gaudeixen d’un estatut propi per la Constitució Espanyola (“llengües addicionals”)*. Després d’un debat, en el qual hi prenen la paraula diversos membres de la mesa (com el president Borrell o els vicepresidents Vidal-Quadras i Moscovici), la mesa decideix *“recolzar, després d’una votació en la qual el president exerceix el seu vot de qualitat, una proposta per la qual el Parlament es proposa”* bàsicament: a) acceptar, sempre que sigui possible, la gestió directa de la correspondència amb els ciutadans en llengües addicionals (si cal fer ús d’agències de traducció, l’Estat espanyol se’n farà càrrec); i b) *“acceptar que el Govern espanyol tradueixi i publiqui en les llengües addicionals, sota la seva responsabilitat, els actes legislatius aprovats mitjançant el procediment de codecisió i que el web del Parlament indiqui l’existència de les traduccions en els llocs adequats, establint els enllaços cap a elles”*. Així mateix, la mesa es compromet a revisar el funcionament d’aquestes modalitats al cap d’un any.

Aquesta decisió de la mesa, disponible en l'**acta**¹⁷ de la reunió de la mesa de 3 de juliol de 2006 (annex 11) no s'ha confirmat amb cap acord amb el Govern espanyol (a imatge dels acords existents amb altres institucions i òrgans de la UE). De fet, el Parlament Europeu va rebutjar una proposta d'acord administratiu elaborada pel Govern espanyol el setembre de 2005 que obria la porta a la relació escrita entre els ciutadans i la institució en les llengües cooficials de l'Estat, permetia l'ús d'aquestes llengües al plenari i preveia la traducció i publicació dels actes legislatius aprovats per codecisió.

¹⁷ Consultable a: http://selene.uab.es/ce-documentacio-europea/Annex/PE_Mesa.pdf

Segons la **Secretaria per la Unió Europea**, l'acord de la mesa va ser "*notificat al Govern espanyol mitjançant un intercanvi de cartes recíproc*", que no s'han fet mai públiques.

Avaluació de l'estat de compliment

No es disposen dades empíriques que puguin contrastar si la gestió de la correspondència en les "llengües addicionals" s'està acomplint. El que està clar és que la traducció i publicació dels actes legislatius aprovats per codecisió no s'està complint. De tota manera, el propi redactat eximeix el Parlament Europeu del seu incompliment i en responsabilitza el Govern espanyol.

Sí que cal denunciar, però, que la mesa del Parlament Europeu, incomplint la seva decisió, no ha revisat el funcionament de les modalitats acceptades al cap d'un any de la seva aprovació (ho hagués hagut de fer el juliol de 2007).

Més enllà d'aquesta decisió de la mesa del Parlament Europeu, és inexplicable que la llengua catalana sigui present (tot i que amb forts condicionants) en les sessions plenàries del Comitè de les Regions o en les reunions del Consell de la UE i no es pugui utilitzar en les sessions plenàries de la institució que, per la seva naturalesa, és més propera als ciutadans europeus.

Així mateix, costa d'entendre que el Parlament Europeu sigui l'única institució comunitària convidada pel Consell Europeu a signar un acord administratiu amb el Regne d'Espanya per permetre-hi l'entrada de les "llengües addicionals" que encara no ho hagi fet.

VI. Conclusions

A petició del Govern espanyol, els caps d'Estat i de Govern de la UE, reunits en Consell Europeu, el juny de 2005, obrien la porta a l'ús oficial (però molt limitat) del català, l'èuscar i el gallec a les institucions i òrgans de la UE. En aquest sentit, els animaven a signar un acord administratiu amb el Govern espanyol per permetre l'intercanvi de comunicacions escrites entre els ciutadans espanyols parlants d'aquestes llengües i aquestes institucions, l'ús d'aquestes llengües en les reunions del Consell de la UE o en les sessions plenàries del Parlament Europeu o del Comitè de les Regions, i la traducció a aquestes llengües i posterior publicació dels acords adoptats per codecisió pel Consell de la UE i el Parlament Europeu (és a dir, la major part de Directives que s'han aprovat en els darrers tres anys). Els costos de la iniciativa anirien a càrrec del Govern espanyol.

Durant els anys 2005 i 2006, l'Estat espanyol va signar sengles acords administratius amb el Consell de la UE, la Comissió Europea, el Comitè de les Regions, el Comitè Econòmic i Social Europeu i el Defensor del Poble Europeu, per permetre-hi l'ús del català, l'èuscar i el gallec, tot i que amb unes limitacions que, a vegades, ratllant la humiliació. El Parlament Europeu ni tan sols ha acceptat signar un acord similar.

Aquest estudi ha analitzat els acords signats i, sense entrar a valorar el seu contingut (certament, força limitat) ha estudiat el seu estat d'aplicació.

De l'anàlisi dels acords es conclou que, a 2009, quatre dels cinc acords signats no es poden considerar en aplicació, com a mínim, en allò relatiu a la llengua catalana¹⁸, a causa, principalment, de l'incompliment de la part espanyola (només l'acord amb el Comitè de les Regions es pot considerar que s'està aplicant parcialment).

El principal incompliment per part espanyola és la no designació d'un òrgan administratiu propi que pugui assumir les obligacions derivades d'aquests acords (traduccions del català, el basc i el gallec al castellà i viceversa) i posterior comunicació a les institucions i òrgans de la UE. Aquesta designació és un requisit indispensable per a l'aplicació de quatre dels acords signats i per la meitat del cinquè.

D'aquesta manera, tres anys després de l'acord del Consell Europeu, els catalanoparlants encara no es poden relacionar per escrit amb les institucions o òrgans

¹⁸ El Govern del País Basc, ha decidit que el seu Servei Oficial de Traductors actuarà com a òrgan competent per a fer les traduccions. Així, ofereix tota la [informació](#) sobre com s'apliquen els acords en el cas de l'èuscar. No queda clar si, com a tal, compta amb el reconeixement del Govern espanyol.

de la UE en la seva llengua¹⁹. Així mateix, no s'ha traduït al català ni publicat a les pàgines web de la UE o del Govern espanyol ni una sola Directiva adoptada per codecisió. El tercer punt de l'acord del Consell Europeu, l'ús del català en les reunions del Consell de la UE o en les sessions plenàries del Parlament Europeu i del Comitè de les Regions, només s'està aplicant en aquest darrer òrgan i, per bona voluntat de la institució, en el Consell de la UE²⁰.

En resum, la manca de compliment per part del Govern espanyol de les seves obligacions, tal com són establertes en els cinc acords que va signar semblen ser la principal causa de la seva no aplicació. Aquest fet, sumat a la manca de sensibilitat del Parlament Europeu (reticent a permetre l'ús del català al plenari o, fins i tot, a signar un acord administratiu amb el Govern espanyol) explica com, quasi quatre anys després de l'històric acord dels caps d'Estat i de Govern de la UE per permetre un ús oficial (però limitat) del català a les institucions comunitàries, l'esmentat acord només s'estigui aplicant, aproximadament, en un 10% de les seves clàusules.

Per altra banda, si bé s'ha constatat una relativa bona voluntat per part d'algunes institucions o òrgans comunitaris a l'hora d'obrir la porta a la llengua catalana (fet que demostra que les institucions comunitàries tenen prou capacitats per assumir internament l'ús oficial d'aquesta llengua), també cal destacar la deixadesa d'aquestes institucions en no denunciar l'incompliment o la no aplicació dels acords anys després de la seva signatura.

Sigui com sigui, un futur compliment absolut dels cinc acords signats només situa el català en una posició de pràctica inexistència davant les institucions de la UE, ja que aquestes només accepten relacionar-se en castellà amb els ciutadans de l'Estat espanyol. De fet, els mecanismes previstos suposen un pas enrere en relació a algunes de les pràctiques vigents fins la data dels acords, com a mínim en allò relatiu a la llengua catalana²¹. A aquest fet, cal sumar-hi la complexitat dels mecanismes previstos pels acords, que situen el ciutadà catalanoparlant en una relació quasi kafkiana amb les institucions europees.

¹⁹ Tot i que és possible en les relacions amb la Comissió Europea, gràcies a la bona voluntat de la institució comunitària (i a la disponibilitat de traductors i intèrprets catalanoparlants). Aquesta pràctica es produeix des de molt abans de la signatura de l'acord amb el Govern espanyol.

²⁰ Malgrat que el Govern espanyol no ha comunicat al Consell quin és l'òrgan competent per fer les traduccions al català (element indispensable, segons el propi acord, per a la seva aplicació), el punt referent a l'ús d'aquesta llengua en les reunions del Consell s'està executant.

²¹ Tot i la manca de cobertura jurídica, els ciutadans catalanoparlants podien adreçar-se en la seva llengua a algunes institucions europees, la Comissió editava publicacions i vídeos divulgatius en català i els Tractats eren publicats en català (a expenses de l'erari comunitari), etc.

Els acords signats (i repetidament ignorats) havien d'oferir una cobertura legal a les pràctiques vigents i ampliar la presència de la llengua catalana a les institucions de la UE. A la pràctica, en haver de fer-se extensius a llengües amb molts menys parlants, han suposat un pas enrere en l'ús del català a la UE. I per si fos poc, tal com s'ha vist, s'estan incomplint.

Bibliografia

- “Amb els ulls mirant a Europa” dins Anuaris.cat: 2004
- Llamas Fernández, Santiago. “La lengua vasca y el Derecho de la Unión Europea” a Europa Euskadi, núm. 202
- Mercator, dret i legislació lingüístics